

บันทึก

เรื่อง อำนาจของนายอำเภอในการขอทราบข้อมูลเรื่องกิจการของผู้เสียภาษีอากร

กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๓๐๓/๒๐๒๗ ลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า จังหวัดเชียงรายได้หารือว่า อำเภอแม่สาย ได้ให้สรรพากรอำเภอ นำข้อมูลการเสียภาษีอากรของผู้เสียภาษีอากรในเขตท้องที่เสนอให้ทราบ เพื่อประโยชน์ในการวางแผนการบริหารการจัดเก็บภาษีอากรให้มีประสิทธิภาพและเป็นธรรม แต่ได้รับคำชี้แจงจากสรรพากรอำเภอว่า ได้หารือไปยังกรมสรรพากร ซึ่งกรมสรรพากรตีความว่า นายอำเภอไม่มีอำนาจขอทราบข้อมูลดังกล่าว และสรรพากรอำเภอไม่สามารถให้ข้อมูลได้ เนื่องจากถือว่าการเปิดเผยกิจการของผู้เสียภาษีอากรต้องห้ามตามมาตรา ๑๐ แห่งประมวล รัษฎากร แต่ความเห็นดังกล่าวจังหวัดไม่เห็นด้วยเนื่องจากเจตนารมณ์ของกฎหมายน่าจะกำหนด ห้ามเจ้าหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่และรู้เรื่องกิจการของผู้เสียภาษีหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง มิให้แจ้งกิจการของผู้ เสียภาษีหรือผู้เกี่ยวข้องแก่ผู้ใด และคำว่า "ผู้ใด" น่าจะหมายถึง บุคคลภายนอกหรือบุคคลทั่วไปที่ ไม่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากรของรัฐ แต่นายอำเภอมีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการ เก็บภาษีอากรและผลประโยชน์แผ่นดิน โดยมีสรรพากรอำเภอเป็นผู้ช่วยดำเนินการ

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า เจตนารมณ์ของกฎหมายน่าจะ กำหนดห้ามเจ้าพนักงานที่มีหน้าที่และรู้เรื่องกิจการของผู้เสียภาษี หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง มิให้แจ้ง กิจการของผู้เสียภาษีหรือผู้เกี่ยวข้องแก่ผู้ใด ซึ่งคำว่า "ผู้ใด" น่าจะหมายถึงบุคคลภายนอก หรือ บุคคลทั่วไปซึ่งไม่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีอากรของรัฐ แต่เนื่องจากนายอำเภอ มีฐานะเป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชาบรรดาข้าราชการในอำเภอ และรับผิดชอบงานบริหาร ราชการของอำเภอ โดยมีปลัดอำเภอและหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอซึ่งกระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ ส่งมาประจำปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร ราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔ มาตรา ๖๒ และ ๖๓ สำนักงานสรรพากรอำเภอเป็นส่วนราชการหนึ่ง ที่อยู่ภายใต้การปกครองบังคับบัญชาและอยู่ในความรับผิดชอบทางการบริหารของนายอำเภอ นอกจากนี้สรรพากรอำเภอยังมีหน้าที่เป็นผู้ช่วยนายอำเภอในการจัดเก็บภาษีอากรและ ผลประโยชน์แผ่นดินอยู่ในบังคับนายอำเภอ ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๔๕๗ มาตรา ๖๖ (๓) ประกอบกับนายอำเภอยังมีอำนาจหน้าที่ตามประมวลรัษฎากรดังต่อไปนี้

๑. การลงลายมือชื่อในใบเสร็จรับเงิน (มาตรา ๑๑)

๒. การดำเนินการเกี่ยวกับการไม่ชำระ หรือนำส่งภาษีอากร

๒.๑ มีอำนาจสั่งยึด หรือยึดทรัพย์สินของผู้ต้องรับผิดชอบเสียภาษีอากรใน เขตท้องที่อำเภอตลอดจนการสั่งขายทอดตลาดทรัพย์สินดังกล่าว เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้ว่า ราชการจังหวัด (มาตรา ๑๒)

๒.๒ มีอำนาจออกหมายเรียกผู้ต้องรับผิดชอบชำระภาษีอากรค้าง และบุคคล

อื่นที่เห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดเก็บภาษีอากรค้างมาให้อ้อยค่าและสั่งให้นำบัญชีเอกสารหรือหลักฐานอื่นที่จำเป็นมาตรวจสอบ ตลอดจนการออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าพนักงานสรรพากรทำการตรวจค้นหรือยึดบัญชีเอกสารหรือหลักฐานต่างๆ ของบุคคลดังกล่าว (มาตรา ๑๒ ตรี)

๓. เป็นผู้ประเมินภาษีอากรตามที่กำหนดไว้ในหมวดภาษีอากรนั้น ๆ (มาตรา ๑๔)

๔. ดำเนินการเกี่ยวกับการไม่ยื่นรายการให้อำเภอหรือเจ้าพนักงานประเมินแล้วแต่กรณี

๔.๑ มีอำนาจออกหมายเรียกตัวผู้ที่ยื่นรายการมาไต่สวนและออกหมายเรียกพยานกับสั่งให้ผู้ที่ไม่ยื่นรายการหรือพยานนั้นนำบัญชีหรือพยานหลักฐานอื่นอันควรแก่เรื่องมาแสดงได้ (มาตรา ๒๓)

๔.๒ มีอำนาจประเมินเงินภาษีอากรและแจ้งจำนวนภาษีอากรที่ต้องชำระไปยังผู้ต้องเสียภาษีอากร (มาตรา ๒๔)

นายอำเภอจึงเป็นผู้บังคับบัญชาและมีความรับผิดชอบทางการบริหารในด้านการจัดเก็บภาษีอากรและผลประโยชน์แผ่นดิน และเป็น “เจ้าพนักงาน” ตามประมวลรัษฎากร เนื่องจากเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ตามที่กำหนดในประมวลรัษฎากร เช่น เป็นผู้ประเมินภาษีอากร มีอำนาจดำเนินการเกี่ยวกับการไม่ชำระหรือนำส่งภาษีอากร ดังนั้นนายอำเภอจึงควรมีอำนาจตามกฎหมายที่จะขอทราบข้อมูลการยื่นเสียภาษีอากรของผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรภายในเขตอำเภอของตนตลอดจนมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานเกี่ยวกับการยื่นเสียภาษีอากรของผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรภายในเขตอำเภอของตนมาได้ เพื่อประโยชน์ในการบริหารการจัดเก็บภาษีอากร

จากเหตุผลและอำนาจตามกฎหมายดังกล่าวข้างต้น กระทรวงมหาดไทยจึงมีความเห็นว่า นายอำเภอมีอำนาจขอทราบข้อมูลเกี่ยวกับกิจการของผู้เสียภาษีอากรตามที่ได้ยื่นแบบแสดงรายการและได้ชำระภาษีไว้แล้ว โดยไม่เป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๐ แห่งประมวลรัษฎากรแต่อย่างใด

กระทรวงมหาดไทยจึงขอหารือว่า ความเห็นของกระทรวงมหาดไทยดังกล่าวถูกต้องหรือไม่ เพื่อจักได้ถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๗) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว โดยได้ฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมสรรพากร) และผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) แล้ว ผู้แทนกระทรวงมหาดไทยชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า นายอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ได้สั่งให้สรรพากรอำเภอ (สมุห์บัญชีอำเภอ) แม่สายรายงานเป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับข้อมูลเรื่องกิจการของผู้เสียภาษีอากรภายในเขตอำเภอแม่สาย เพื่อนำมาวิเคราะห์วางแผนบริหารการจัดเก็บภาษีอากร แต่สรรพากรอำเภอไม่แจ้งข้อมูลเรื่องกิจการของผู้เสียภาษีอากรให้นายอำเภอทราบ โดยเห็นว่าเป็นการเปิดเผยกิจการของผู้เสีย

ภาษีอากร ต้องห้ามตามมาตรา ๑๐^๑ แห่งประมวลรัษฎากร กระทรวงมหาดไทยเห็นว่านายอำเภอมีอำนาจขอทราบข้อมูลเรื่องกิจการของผู้เสียภาษีอากรตามที่ได้ยื่นแบบแสดงรายการและได้ชำระภาษีไว้แล้วโดยไม่เป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๐ ดังกล่าวจึงได้หารือมายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๗) พิจารณาแล้ว มีความเห็นดังนี้

๑. มาตรา ๑๐ แห่งประมวลรัษฎากร บัญญัติห้ามมิให้เจ้าพนักงานผู้ใดที่รู้เรื่องกิจการของผู้เสียภาษีอากร นำออกแจ้งแก่ผู้ใดหรือยังให้ทราบกันไปโดยวิธีใด เว้นแต่จะมีอำนาจที่จะทำได้โดยชอบด้วยกฎหมาย เจตนารมณ์ของบทบัญญัติดังกล่าวมุ่งที่จะคุ้มครองความลับเกี่ยวกับกิจการของผู้เสียภาษีอากร อันเป็นเรื่องส่วนตัวของผู้เสียภาษีอากรไม่ประสงค์จะเปิดเผย คำว่า “ผู้ใด” ที่ใช้อยู่ในมาตรา ๑๐ จึงเป็นคำที่มีความหมายอย่างกว้าง หมายถึงบุคคลอื่นนอกจากตัวเจ้าพนักงานผู้รู้เรื่องกิจการของผู้เสียภาษีอากรนั่นเอง ไม่ว่าจะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลรัษฎากรหรือบุคคลภายนอกก็ตาม ถ้าไม่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่จะทราบเรื่องกิจการของผู้เสียภาษีอากร เจ้าพนักงานผู้รู้เรื่องกิจการของผู้เสียภาษีอากรจะแจ้งให้ทราบไม่ได้ มิใช่ประสงค์จะห้ามเจ้าพนักงานแจ้งเรื่องกิจการของผู้เสียภาษีอากรเฉพาะแก่บุคคลภายนอกที่มิใช่เจ้าพนักงานตามประมวลรัษฎากรเท่านั้น แม้แต่เจ้าพนักงานตามประมวลรัษฎากรที่ไม่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงก็ไม่อาจขอทราบข้อมูลเรื่องกิจการของผู้เสียภาษีอากรที่ไม่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของตนได้ เนื่องจากเจ้าพนักงานตามประมวลรัษฎากรมีอยู่เป็นจำนวนมาก เจ้าพนักงานแต่ละคนจะทราบข้อมูลเรื่องกิจการของผู้เสียภาษีอากรได้เพียงเพื่อเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดอำนาจหน้าที่ไว้เท่านั้น

๒. นายอำเภอมีอำนาจหน้าที่ตามประมวลรัษฎากร คือ ลงลายมือชื่อในใบเสร็จรับเงินตามมาตรา ๑๑^๒ สั่งยึดหรืออายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องรับผิดชอบภาษีอากรตามมาตรา ๑๒^๓ วรรคสาม ออกหมายเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำหรือนำส่งเอกสารตาม

^๑มาตรา ๑๐ เจ้าพนักงานผู้ใดโดยหน้าที่ราชการตามลักษณะนี้ ได้รู้เรื่องกิจการของผู้เสียภาษีอากร หรือของผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง ห้ามมิให้นำออกแจ้งแก่ผู้ใดหรือยังให้ทราบกันไปโดยวิธีใด เว้นแต่จะมีอำนาจที่จะทำได้โดยชอบด้วยกฎหมาย

^๒มาตรา ๑๑ เว้นแต่จะมีบทบัญญัติหรืออธิบดีจะสั่งเป็นอย่างอื่น ให้นำเงินภาษีอากรไปเสีย ณ ที่ว่าการอำเภอ และการเสียภาษีอากรนั้นให้ถือว่าเป็นการสมบูรณ์เมื่อได้รับใบเสร็จรับเงินซึ่งนายอำเภอได้ลงลายมือชื่อรับเงินแล้ว

^๓มาตรา ๑๒ ภาษีอากรซึ่งต้องเสียหรือนำส่งตามลักษณะนี้ เมื่อถึงกำหนดชำระแล้ว ถ้ามิได้เสียหรือนำส่งให้ถือเป็นภาษีอากรค้าง

เพื่อให้ได้รับชำระภาษีอากรค้าง ให้อธิบดีมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องรับผิดชอบภาษีอากรหรือนำส่งภาษีอากรได้ทั่วราชอาณาจักรโดยมิต้องขอให้ศาลออกหมายยึดหรือสั่ง อำนาจดังกล่าวอธิบดีจะมอบให้รองอธิบดีหรือสรรพากรเขตก็ได้

ในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอมีอำนาจเช่นเดียวกับอธิบดีตามวรรคสองภายในเขตท้องที่จังหวัดหรืออำเภอนั้น แต่สำหรับนายอำเภอนั้นจะใช้อำนาจสั่งขายทอดตลาดได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัด

มาตรา ๑๒ ตรี^๔ แห่งประมวลรัษฎากรซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ.๒๕๒๕ และมาตรา ๒๓^๕ แห่งประมวลรัษฎากรซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๘) พ.ศ.๒๕๔๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว นายอำเภอย่อมมีอำนาจขอข้อมูลเรื่องกิจการของผู้เสียภาษีอากรรายนั้นเพื่อประกอบการพิจารณาในการดำเนินการตามกฎหมายได้ ซึ่งเป็นการขอข้อมูลเรื่องกิจการของผู้เสียภาษีอากรเป็นการเฉพาะรายเมื่อต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายเป็นเฉพาะกรณีไป มิใช่เป็นการขอข้อมูลเป็นการทั่วไป

๓. การที่มาตรา ๑๘^๖ แห่งประมวลรัษฎากรซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๒๕) พ.ศ.๒๕๒๕ บัญญัติให้อำเภอหรือเจ้าพนักงานประเมินเป็นผู้ประเมินภาษีอากรตามที่กำหนดไว้ในหมวดภาษีอากรนั้น ๆ มิได้หมายความว่ากฎหมายกำหนดให้นายอำเภอซึ่งเป็นบุคคลหนึ่ง ในนิยามคำว่า "อำเภอ"^๗ และเจ้าพนักงาน

วิธีการยึดและขายทอดตลาดทรัพย์สิน ให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง โดยอนุโลม ส่วนวิธีการยึดให้ปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยอนุวัติรัฐมนตรี

ฯลฯ

ฯลฯ

“มาตรา ๑๒ ตรี เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามมาตรา ๑๒ ให้ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๑๒ หรือสรรพากรจังหวัดมีอำนาจ

(๑) ออกหมายเรียกผู้ต้องรับผิดชอบชำระภาษีอากรค้าง และบุคคลใด ๆ ที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเป็นประโยชน์แก่การจัดเก็บภาษีอากรค้างมาให้อัยคำ

(๒) สั่งบุคคลดังกล่าวใน (๑) ให้นำบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานอื่นอันจำเป็นแก่การจัดเก็บภาษีอากรค้างมาตรวจสอบ

(๓) ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าพนักงานสรรพากรทำการตรวจค้นหรือยึดบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานอื่นของบุคคลดังกล่าวใน (๑)

ฯลฯ

ฯลฯ

“มาตรา ๒๓ ผู้ใดไม่ยื่นรายการให้อำเภอหรือเจ้าพนักงานประเมิน แล้วแต่กรณี มีอำนาจออกหมายเรียกตัวผู้นั้นมาไต่สวน และออกหมายเรียกพยานกับสั่งให้ผู้ที่ไม่ยื่นรายการหรือพยานนั้นนำบัญชีหรือพยานหลักฐานอื่นอันควรแก่เรื่องมาแสดงได้ แต่ต้องใช้เวลาล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวันนับแต่วันส่งหมาย

“มาตรา ๑๘ รายการที่ยื่นเพื่อเสียภาษีอากรนั้น ให้อำเภอหรือเจ้าพนักงานประเมินเป็นผู้ประเมินตามที่กำหนดไว้ในหมวดภาษีอากรนั้น ๆ และเมื่อได้ประเมินแล้วให้แจ้งจำนวนภาษีอากรที่ประเมินไปยังผู้ต้องเสียภาษีอากร ในกรณีนี้จะอุทธรณ์การประเมินก็ได้

ในกรณีผู้ต้องเสียภาษีอากรถึงแก่ความตายเสียก่อนได้รับแจ้งจำนวนภาษีอากรที่ประเมินให้อำเภอหรือเจ้าพนักงานประเมินแจ้งจำนวนภาษีอากรที่ประเมินไปยังผู้จัดการมรดกหรือไปยังทายาทหรือผู้อื่นที่ครอบครองทรัพย์สินมรดก แล้วแต่กรณี

ถ้าเมื่อประเมินแล้ว ไม่ต้องเรียกเก็บหรือเรียกคืนภาษีอากร การแจ้งจำนวนภาษีอากรเป็นอันงดไม่ต้องกระทำ แต่อำเภอหรือเจ้าพนักงานประเมินยังคงดำเนินการตามมาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๑ ได้

ฯลฯ

ฯลฯ

“มาตรา ๒ ในประมวลรัษฎากรนี้ เว้นแต่ข้อความจะแสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น

ฯลฯ

ฯลฯ

ประเมินมีอำนาจหน้าที่ควบคู่เท่าเทียมกันในการประเมินภาษีอากรสำหรับการประเมินภาษีอากร
ทุกประเภทผู้ใดจะเป็นเจ้าพนักงานประเมินสำหรับภาษีอากรหมวดใดจะกำหนดไว้ในบทบัญญัติ
ของหมวดภาษีอากรนั้น โดยหมวด ๓ ภาษีเงินได้ กำหนดให้เจ้าพนักงานประเมินเป็นผู้ประเมิน
ตามมาตรา ๓๘^๔ หมวด ๔ ภาษีมูลค่าเพิ่มแห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย
พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ.๒๕๓๔ กำหนดให้เจ้าพนักงาน
ประเมินเป็นผู้ประเมินตามมาตรา ๘๘^๕ มาตรา ๘๘/๑^๖ และมาตรา ๘๘/๒^๗ หมวด ๕ ภาษีสรรพสามิต

“อำเภอ” หมายความว่า นายอำเภอ สมุห์บัญชีอำเภอ หรือสมุห์บัญชีเขต

ฯลฯ

ฯลฯ

“มาตรา ๓๘ ภาษีเงินได้นี้ผู้อยู่ในประเภทภาษีอากรประเมิน และให้เจ้าพนักงานประเมินเป็น
ผู้ประเมินเกี่ยวกับภาษีในหมวดนี้

“มาตรา ๘๘ เจ้าพนักงานประเมินมีอำนาจประเมินภาษีมูลค่าเพิ่มเบี้ยปรับและเงินเพิ่มตาม
หมวดนี้ ในเมื่อ

(๑) ปรากฏแก่เจ้าพนักงานประเมินว่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษีมิได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษี
แบบนำส่งภาษี หรือแบบใบขนสินค้าภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด

(๒) ในกรณีเจ้าพนักงานประเมินมีหลักฐานแสดงว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษียื่นแบบแสดงรายการ
ภาษี แบบนำส่งภาษี หรือแบบใบขนสินค้าโดยแสดงจำนวนภาษีที่ต้องเสียต่ำกว่าความเป็นจริง

(๓) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีไม่ปฏิบัติตามหมายเรียกของเจ้าพนักงานประเมิน หรือไม่ยอมตอบ
คำถามของเจ้าพนักงานประเมินโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

(๔) ผู้ประกอบการไม่สามารถแสดงใบกำกับภาษีในกรณีภาษีซื้อ หรือสำเนาใบกำกับภาษีใน
กรณีภาษีขาย พร้อมทั้งหลักฐานอื่นเพื่อการคำนวณภาษีหรือการเครดิตภาษี

(๕) ผู้ประกอบการไม่เก็บสำเนาใบกำกับภาษีในกรณีภาษีขายและหลักฐานต่าง ๆ
ประกอบการลงรายงานตามที่กฎหมายกำหนดไว้ หรือ

(๖) ปรากฏแก่เจ้าพนักงานประเมินว่าผู้ประกอบการซึ่งต้องยื่นคำขอจดทะเบียน
ภาษีมูลค่าเพิ่มตามมาตรา ๘๕/๑ มิได้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม

“มาตรา ๘๘/๑ เจ้าพนักงานประเมินมีอำนาจประเมินภาษีมูลค่าเพิ่มเบี้ยปรับและเงินเพิ่ม
ตามหมวดนี้ ในเมื่อปรากฏว่าบุคคลใดออกใบกำกับภาษี ใบเพิ่มหนี้หรือใบลดหนี้ โดยไม่มีสิทธิที่จะออกตาม
กฎหมายตามมาตรา ๘๖/๑๓ โดยให้เจ้าพนักงานประเมินมีอำนาจประเมินภาษีมูลค่าเพิ่มตามจำนวนที่ปรากฏ
ในใบกำกับภาษี ใบเพิ่มหนี้หรือใบลดหนี้ นั้นได้

“มาตรา ๘๘/๒ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามมาตรา ๘๘ และมาตรา ๘๘/๑ เจ้า
พนักงานประเมินมีอำนาจ

(๑) จัดทำรายการลงในแบบแสดงรายการภาษี แบบนำส่งภาษี หรือแบบใบขนสินค้าตาม
หลักฐานที่เห็นว่าถูกต้อง เมื่อผู้มีหน้าที่เสียภาษีมิได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษี แบบนำส่งภาษี หรือแบบใบขน
สินค้า

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมรายการในแบบแสดงรายการภาษี แบบนำส่งภาษีหรือแบบใบขนสินค้า
เพื่อให้ถูกต้อง

(๓) ประเมินภาษีในกรณีที่หลักฐานแสดงว่า ผู้ประกอบการเสียภาษีหรือแสดงมูลค่าของ
ฐานภาษีต่ำกว่าความเป็นจริง

(๔) กำหนดมูลค่าที่ควรได้รับ โดยพิจารณาถึงฐานะความเป็นอยู่หรือพฤติการณ์ของ

เฉพาะตามประมวลรัษฎากรซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๓๔ กำหนดให้เจ้าพนักงานประเมินเป็นผู้ประเมินตามมาตรา ๙๑/๑๕^{๑๒} และมาตรา ๙๑/๑๖^{๑๓} สำหรับนายอำเภอ นั้น แต่เดิมเคยเป็นเจ้าพนักงานประเมินสำหรับภาษีป้าย

ผู้ประกอบการหรือสิทธิการค้าของผู้ประกอบการเองหรือของผู้ประกอบการที่กระทำการทำนองเดียวกัน หรือพิจารณาจากหลักเกณฑ์อย่างอื่นอันอาจแสดงมูลค่าที่ได้รับได้โดยสมควร

(๕) แก้ไขเปลี่ยนแปลงมูลค่าของสินค้าที่ซื้อหรือของค่าบริการจากการรับบริการ แล้วแต่กรณี เมื่อมีกรณีตามมาตรา ๘๘ (๓) (๔) หรือ (๕)

(๖) ประเมินภาษีตามที่รู้เห็นหรือพิจารณาว่าถูกต้อง เมื่อมีกรณีตามมาตรา ๘๘ (๓) (๔) หรือ (๕) โดยไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตาม (๑) ถึง (๔) ก็ได้

ในการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานประเมินเมื่อมีกรณีตามมาตรา ๘๘ (๖) ให้ถือว่าผู้ประกอบการซึ่งต้องยื่นคำขอจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มตามมาตรา ๘๕/๑ แต่ไม่ได้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม มีความรับผิดชอบในการเสียภาษีเสมือนเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียน

^{๑๒}มาตรา ๙๑/๑๕ เจ้าพนักงานประเมินมีอำนาจประเมินภาษี เบี้ยปรับ และเงินเพิ่มตามหมวดนี้ ในเมื่อ

(๑) ปรากฏแก่เจ้าพนักงานประเมินว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษีมิได้ยื่นแบบแสดงรายการภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด

(๒) ในกรณีเจ้าพนักงานประเมินมีหลักฐานแสดงว่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษียื่นแบบแสดงรายการไม่ถูกต้อง หรือมีข้อผิดพลาดทำให้จำนวนภาษีที่ต้องเสียคลาดเคลื่อนไป หรือ

(๓) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีหรือผู้มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการแทนผู้ประกอบการไม่ปฏิบัติตามหมายเรียกของเจ้าพนักงานประเมิน หรือไม่ยอมตอบคำถามของเจ้าพนักงานประเมินโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร หรือไม่สามารถแสดงหลักฐานเพื่อการคำนวณภาษี

^{๑๓}มาตรา ๙๑/๑๖ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามมาตรา ๙๑/๑๕ เจ้าพนักงานประเมินมีอำนาจ

(๑) จัดทำรายการลงในแบบแสดงรายการตามหลักฐานที่เห็นว่าถูกต้องเมื่อผู้ประกอบการมิได้ยื่นแบบแสดงรายการ

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมรายการในแบบแสดงรายการหรือในเอกสารอื่น ประกอบแบบแสดงรายการเพื่อให้ถูกต้อง

(๓) กำหนดราคาขายสินค้าโดยเทียบเคียงกับราคาขายในวันเดียวกันหรือใกล้เคียงกันของสินค้าประเภทหรือชนิดเดียวกันตามราคาตลาดที่อาจเทียบเคียงกันได้

(๔) กำหนดดอกเบี้ย ส่วนลด ค่าธรรมเนียม ค่าบริการ ถ้าไรก่อนหักรายจ่ายใด ๆ จากการซื้อหรือขายตัวเงินหรือแลกเปลี่ยนหรือซื้อขายเงินตรา การออกตัวเงิน หรือการส่งเงินไปต่างประเทศตามราคาตลาดที่อาจเทียบเคียงได้

(๕) กำหนดรายรับซึ่งผู้ประกอบการควรได้รับเพราะผู้ประกอบการกับผู้ซื้อมีการควบคุมหรือความสัมพันธ์กันในด้านทุนหรือด้านการจัดการ

(๖) กำหนดดอกเบี้ย ราคาทรัพย์สิน หรือค่าบริการตามราคาตลาดในวันให้กู้ยืมเงิน วันที่โอน หรือให้บริการ ในกรณีที่การให้กู้ยืมเงิน การโอนทรัพย์สินหรือการให้บริการนั้นไม่มีดอกเบี้ย ค่าตอบแทนหรือค่าบริการ หรือมีดอกเบี้ย ค่าตอบแทนหรือค่าบริการต่ำกว่าราคาตลาดโดยไม่มีเหตุอันสมควร

(๗) กำหนดรายรับโดยพิจารณาถึงฐานะความเป็นอยู่หรือพฤติการณ์ของผู้ประกอบการหรือสิทธิการค้าของผู้ประกอบการเองหรือของผู้ประกอบการอื่น ที่กระทำการทำนองเดียวกัน หรือ

ตามมาตรา ๙๕^{๑๔} แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ.๒๔๙๖ แต่ต่อมาบทบัญญัติดังกล่าวได้ถูกยกเลิกโดยมาตรา ๓^{๑๕} แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ.๒๕๑๐ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมิได้แต่งตั้งให้นายอำเภอเป็นเจ้าพนักงานประเมิน ดังนั้น ในปัจจุบันนายอำเภอจึงไม่มีอำนาจหน้าที่ประเมินภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร

๔. ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอตามมาตรา ๖๖ (๓)^{๑๖} แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ นั้น เมื่อในปัจจุบันได้มีบทบัญญัติมาตรา ๕^{๑๗} แห่งประมวลรัษฎากรซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากรฝ่ายสรรพากรได้กำหนดให้กรมสรรพากรเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในการจัดเก็บภาษีอากรตามประมวลรัษฎากรแล้ว อำนาจของนายอำเภอตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ดังกล่าวจึงไม่อาจนำมาใช้กับการจัดเก็บภาษีอากรตามประมวลรัษฎากรเพื่อขอทราบข้อมูลเรื่องกิจการของผู้เสียภาษีอากรได้

๕. อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอในฐานะที่เป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชาบรรดาข้าราชการในอำเภอ และรับผิดชอบงานบริหารราชการของอำเภอตามมาตรา ๖๒^{๑๘} มาตรา ๖๓^{๑๙} และมาตรา ๖๕^{๒๐} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔ นั้น เป็น

พิจารณาจากหลักเกณฑ์อย่างอื่นอันอาจแสดงรายรับได้โดยสมควร

(๘) ประเมินภาษีตามที่รู้เห็นหรือพิจารณาว่าถูกต้อง เมื่อมีกรณีตามมาตรา ๙๑/๑๕ (๓) โดยไม่ต้องปฏิบัติตาม (๑) ถึง (๗) ก็ได้

^{๑๔}มาตรา ๙๔ ภาษีป้ายนี้อยู่ในประเภทภาษีอากรประเมินและให้นายอำเภอเป็นผู้มีอำนาจประเมินเกี่ยวกับภาษีตามหมวดนี้

^{๑๕}มาตรา ๓ ให้ยกเลิกหมวด ๕ ภาษีป้ายในลักษณะ ๒ แห่งประมวลรัษฎากร

^{๑๖}มาตรา ๖๖ อำเภอ ๑ ให้มีพนักงานปกครองคณะ ๑ เรียกรวมกันว่ากรมการอำเภอ ฯ แยกเป็นรายตำแหน่งดังนี้ คือ

(๑) นายอำเภอ หรือถ้าเป็นตำแหน่งพิเศษ เรียกว่าผู้ว่าราชการอำเภอเป็นหัวหน้าการปกครองทั่วไปในอำเภอ และขึ้นตรงต่อผู้ว่าราชการเมือง มีอำเภอละคน ๑

(๒) ปลัดอำเภอเป็นผู้ช่วย และผู้แทนนายอำเภออยู่ในบังคับนายอำเภออำเภอ ๑ มีจำนวนปลัดอำเภอน้อยตามสมควรแก่ราชการ

(๓) สมุห์บัญชีอำเภอ คือ ข้าราชการมีสังกัดในกรมสรรพากร มีหน้าที่เป็นผู้ช่วยนายอำเภอในการเก็บภาษีอากรและผลประโยชน์แผ่นดิน อยู่ในบังคับนายอำเภอ

^{๑๗}มาตรา ๕ ภาษีอากรซึ่งบัญญัติไว้ในลักษณะนี้ ให้อยู่ในอำนาจหน้าที่และการควบคุมของกรมสรรพากร

^{๑๘}มาตรา ๖๒ ในอำเภอหนึ่ง มีนายอำเภอคนหนึ่งเป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชาบรรดาข้าราชการในอำเภอ และรับผิดชอบงานบริหารราชการของอำเภอ

นายอำเภอสังกัดกระทรวงมหาดไทย

บรรดาอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับราชการของกรมการอำเภอหรือนายอำเภอซึ่งกฎหมายกำหนดให้กรมการอำเภอและนายอำเภอมีอยู่ให้โอนไปเป็นอำนาจและหน้าที่ของนายอำเภอ

^{๑๙}มาตรา ๖๓ ในอำเภอหนึ่ง นอกจากจะมีนายอำเภอเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาและ

กรณีเกี่ยวกับการบริหารราชการโดยทั่วไป แต่ในเรื่องการจัดเก็บภาษีอากรตามมาตรา ๕^{๒๑} แห่งประมวลรัษฎากร ประกอบกับมาตรา ๕^{๒๒} แห่งพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมสรรพากร กระทรวงการคลัง พ.ศ.๒๕๓๘ กำหนดให้กรมสรรพากรมีอำนาจหน้าที่ควบคุมการจัดเก็บภาษีอากรฝ่ายสรรพากร ดังนั้น การวางแผนการจัดเก็บภาษีอากรจึงอยู่ในความควบคุมรับผิดชอบของกรมสรรพากร เมื่อไม่มีกฎหมายกำหนดให้นายอำเภอมีอำนาจหน้าที่ในการวางแผนการจัดเก็บภาษีอากรไว้อย่างชัดเจน นายอำเภอจึงไม่มีอำนาจขอข้อมูลเรื่องกิจการของผู้เสียภาษีอากรเป็นการทั่วไปเพื่อประโยชน์ในการวางแผนการจัดเก็บภาษีอากร

กล่าวโดยสรุป นายอำเภอจะมีอำนาจขอข้อมูลเรื่องกิจการของผู้เสียภาษีอากรได้หรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงว่าเป็นการขอด้วยเหตุผลใด มีกฎหมายกำหนดให้อำนาจไว้หรือไม่ ถ้าเป็นการขอเพื่อที่จะสั่งการหรือดำเนินการตามกฎหมาย เช่น การลงลายมือชื่อในใบเสร็จรับเงินตามมาตรา ๑๑ การสั่งยึดหรืออายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องรับผิดชอบภาษีอากรตามมาตรา ๑๒ วรรคสาม การออกหมายเรียกตามมาตรา ๑๒ ตี และมาตรา ๒๓ แห่งประมวลรัษฎากร นายอำเภอย่อมมีอำนาจขอข้อมูลเรื่องกิจการของผู้เสียภาษีอากรรายนั้นเพื่อประกอบการพิจารณาสั่งการได้ แต่การขอข้อมูลเรื่องกิจการของผู้เสียภาษีอากรเป็นการทั่วไปเพื่อการวางแผนการจัดเก็บภาษีอากร ไม่มีกฎหมายกำหนดให้นายอำเภอมีอำนาจดำเนินการเช่นนั้นได้ นายอำเภอจึงไม่มีอำนาจขอข้อมูลเรื่องกิจการของผู้เสียภาษีอากรในกรณีนี้ได้หากเจ้าพนักงานผู้ใดแจ้งให้ทราบย่อมเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๐ แห่งประมวลรัษฎากร

รับผิดชอบดังกล่าวในมาตรา ๖๒ ให้มีปลัดอำเภอและหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอซึ่งกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ส่งมาประจำให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอ และมีอำนาจบังคับบัญชาข้าราชการฝ่ายบริหารส่วนภูมิภาคซึ่งสังกัดกระทรวง ทบวง กรมนั้น ในอำเภอนั้น

^{๒๐}มาตรา ๖๕ นายอำเภอมีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

(๑) บริหารราชการตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนของทางราชการถ้ากฎหมายใดมิได้บัญญัติว่าการปฏิบัติตามกฎหมายนั้นเป็นหน้าที่ของผู้ใดโดยเฉพาะ ให้เป็นหน้าที่ของนายอำเภอที่จะต้องรักษาการให้เป็นไปตามกฎหมายนั้นด้วย

(๒) บริหารราชการตามที่คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม มอบหมายหรือตามที่นายกรัฐมนตรีสั่งการในฐานะหัวหน้ารัฐบาล

(๓) บริหารราชการตามคำแนะนำและคำสั่งชี้แจงของผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้มีหน้าที่ตรวจการอื่นซึ่งคณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม และผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย ในเมื่อไม่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม มติของคณะรัฐมนตรี หรือการสั่งการของนายกรัฐมนตรี

(๔) ควบคุมดูแลการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในอำเภอตามกฎหมาย

^{๒๑}โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑๗), ข้างต้น

^{๒๒}มาตรา ๔ ให้กรมสรรพากร กระทรวงการคลัง มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) จัดเก็บภาษีอากรตามประมวลรัษฎากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๒) เสนอแนะนโยบายการจัดเก็บภาษีอากรต่อกระทรวงการคลัง

(๓) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

(ลงชื่อ) อักษราทร จุฬารัตน

(นายอักษราทร จุฬารัตน)

รองเลขาธิการ ฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สิงหาคม ๒๕๓๘